

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr.96 din 23 iulie 2019

Prim-ministrului Republicii Moldova
Maia SANDU,
Ministrului Economiei și Infrastructurii
Vadim BRÎNZAN

ADRESARE

**privind modul de utilizare a resurselor financiare pentru anul 2019 din cadrul
programului "Drumuri Bune"**

*Stimată Doamnă Prim-ministru,
Stimate Dle Ministru,*

CALM a analizat situația creată în legătură cu Programul Drumuri Bune pentru anul 2019 și constată că problema fundamentală constă în faptul că suma reală disponibilă pentru a fi utilizată în scopurile enunțate în Programul Drumuri Bune este de câteva ori mai mică decât cea necesară și prevăzută în programul aprobat. În special, în loc de 3,69 mlrd lei, suma aprobată conform HG225/2018 și HG206/2019, real alocată în anul 2018 a fost de circa 1,72 mlrd lei. Iar în anul 2019, pentru Drumuri Bune II, din circa 1,7 mlrd lei - suma real disponibilă constituie 946 mln lei, din care deja au fost contractate/valorificate circa 270 mln. Prin urmare, în anul 2019 sunt disponibile real doar 670,3mln lei (deficitul constituind peste 1 mlrd lei).

De asemenea, o problemă importantă constituie faptul că acest program NU a fost construit în baza unor principii și reguli foarte clare, repartizarea resurselor din cadrul programului fiind distribuită inechitabil și influențată, în mare parte, de factorul politic.

În această situație, luând în considerație situația complexă a bugetului național (necesitatea de a acoperi restanțele în legătură cu implementarea legii salarizării - peste 1 miliarde 400 milioane lei la nivel local) și în lipsa posibilității de a completa sumele restante din alte surse de finanțare (la propunerea inițială a CALM – necesarul de peste 1 miliard de lei) pentru a fi realizat programul integral, se impune de a găsi o soluție echitabilă, rațională și eficientă de a repartiza resursele disponibile pentru a fi realizat programul în volumul finanțării existente, de facto, astfel ca toate APL incluse în program să beneficieze de un minim de resurse necesare pentru a fi utilizate în scopul îmbunătățirii infrastructurii rutiere locale.

În acest sens și în rezultatul ședințelor din cadrul CALM, dar și întâlnirilor cu Dna Prim-ministru și Ministrul Economiei și Infrastructurii, precum și luând în considerație realitățile existente au fost propuse, analizate și discutate câteva opțiuni:

1. Prima opțiune - implementarea programului cu repartizarea resurselor disponibile tuturor localităților incluse în program după principiul "per capita", luând în considerație sumele alocate în anul precedent (2018) și efectuând în acest sens un calcul

matematic a surselor alocate și repartizate pe parcursul a întregului program de 2 ani (DB2018, DB2019)

2. A doua opțiune este de a continua programul Drumuri Bune, prin repartizarea sumei disponibile pentru anul 2019 "per capita" (conform numărului de locuitori), fără a lua în considerație sumele valorificate de fiecare APL de nivelul I în anul precedent.

După o analiză mai profundă și complexă a impactului fiecărei dintre opțiuni, s-a ajuns la concluzia că prima opțiune menționată mai sus, discutată inițial și care la prima vedere părea mai echitabilă, în realitate va genera nemulțumiri majore în rândul colectivităților locale și APL, precum și probleme majore de ordin politic, social și de imagine. Deoarece, în acest caz, circa 380 de APL de nivelul I vor fi lăsate FĂRĂ finanțare din cadrul acestui program în anul curent. Inclusiv, raioane întregi nu vor putea beneficia de finanțare, chiar dacă deja sunt încheiate contracte de realizare a lucrărilor (de ex. Ungheni, Anenii Noi, Nisporeni etc.).

De asemenea, menționăm că criteriul de echitate în cazul primei opțiuni este destul de relativ și interpretabil. La modul de formare și repartizare a fondurilor pentru investiții în Republica Moldova există o problemă profundă de sistem care urmează a fi urgent soluționată în perioada următoare. Deoarece, majoritatea comunităților locale incluse în programul dat și în general APL de nivelul I, NU au beneficiat de careva resurse și programe de dezvoltare a infrastructurii drumurilor pe parcursul a ultimilor 20 de ani. Sau, anumite resurse întotdeauna au ajuns în exclusivitate pe criterii politice sau cele subiective (bazate pe relații personale).

De aceea, în prezent și la acest capitol de corectitudine, suntem în situația când, pentru a fi corecți, NU putem ține cont doar de ultimii 2 ani de repartizare a resurselor pentru infrastructura drumurilor. În mod normal, ar trebuie să luăm în calcul o perioadă mult mai mare și cum au fost repartizate investițiile pentru infrastructură din diferite domenii/fonduri diferitor localități. Însă, la moment, având în vedere constrângerile de timp, o astfel de abordare va complica și mai mult identificarea unei soluții adecvate și va însemna o deschidere a așa-numitei "Cutiei Pandora"– când toată lumea va începe să-și amintească nu doar de cum au fost repartizați banii din programul respectiv, dar și din alte programe: fondul ecologic, fondul de eficiență energetică, fondul de dezvoltare regională etc. Toate aceste fonduri fiind în mare parte repartizate netransparent și pe criterii politice/subiective.

Prin urmare, în opinia CALM, exprimată prin votul majoritar al membrilor biroului executiv, la moment, unica opțiune echitabilă și corectă de repartizare a resurselor disponibile din cadrul programului "Drumuri Bune" pentru anul 2019 este **opțiunea nr. 2 menționată mai sus**. Adică, repartizarea întregului fond disponibil pe criteriul numărului de populație ("per capita"), fără a lua în considerație sumele primite în anul precedent. Pentru ca ulterior, de comun acord cu toți cei interesați, să se identifice o soluție mai echitabilă și durabilă în timp. În același timp, în procesul stabilirii numărului final de beneficiari ai resurselor respective, urmează a fi excluși APL care au beneficiat (realizat efectiv lucrări) cumulativ în anul 2018 și în anul 2019 (cei incluși în lista beneficiarilor celor 270 de milioane de lei, deja contractate/valorificate în anul 2019).

Impactul general al acestei abordări va fi unul optimal, pozitiv și maximal posibil de echitabil în condițiile actuale deoarece majoritatea absolută a comunităților locale/APL 1 vor beneficia

de finanțare destul de consistentă de circa 500 mii lei. Însă nu mai puțin de 100 mii lei (cu excepția doar a 3 APL care, în total, vor primi circa 170 mii lei) .În special:

- 414 APL 1 vor beneficia de sume între 100-500 mii lei
- 231 de APL 1 de la 500 mii la 1 milion lei;
- 97 APL 1 vor beneficia între 1-2 milioane lei;
- 15 APL 1 vor beneficia între 2-4 milioane lei;
- 11 APL 1 vor beneficia între 4-6 și mai multe milioane lei.

Prin urmare, este evident că această opțiune, chiar dacă și nu este perfectă, la moment totuși este optimală și unica în interesul general al tuturor APL de nivelul I din Republica Moldova, care poate debloca situația, aplicată rapid și pe care CALM o poate susține și care nu va genera costuri exagerate.

De aceea, în conformitate cu decizia biroului executiv și în interesul general al APL din Republica Moldova, CALM solicită acceptarea acestei opțiuni (nr. 2), ca fiind cea mai rațională și general acceptabilă la moment.

Totodată, solicităm ca în perioada următoare să fie inițiate discuții privind viitorul acestui program și care ar asigura APL cu resurse destinate infrastructurii drumurilor locale/comunale, în baza unor metodologii și criterii bine determinate și obiective, luându-se în considerație numărul de populație, lungimea drumurilor și necesitatea sprijinirii unor zone/teritorii defavorizate, în conformitate cu principiul solidarității.

Va mulțumim anticipat,

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Tatiana BADAN,
Președintele CALM

